

Michael Barth

HODOEPO=||RICVM.|| MICHAELIS BARTH || Annaebergensis.||

Leipzig: Vögelin, Ernst, [1563]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn781614244>

Druck Freier Zugang

Cg-1522¹⁻⁶
~~C. II f-3041¹⁻⁶~~

1496. 12. 3

6. J. f. 3041

Handwritten signature or mark in the bottom right corner of the page.

HODOEPO
RICVM.

MICHAELIS BARTH
Annabergensis.

LIPSIÆ.
IN OFFICINA
Voegeliana.

Cg - 1522²

I V V E N I I N
P R I M I S H O N E S T O E T

DOCTO VVERNERO HAKEL-

buschs amico singulari suo

S. D.

PETEbas a me quod meministi
sub discessum nostrū Vernere
suauissime, ut itineris uel excursus
ad littus Balthicum nostri, cuius
tu magna ex parte comes iucundis-
simum ipse fuisti, consignatio-
nem qualemcunq; dactylico car-
mine a me obiter terendi temporis
causa in ipsa profectioe, quod
scis, institutam, perfectam tandem
atq; descriptam tecum communis
care vellem. Et delectari enim meis
te non obscure saepe significasti, &
scio te quicquid temporis subtra-
here potes de domesticis negocijs

A a id

id omne libenter vel in pietatis, vel
Iuris præcipue studio, & doctrina
liberali, vel in poëtarum etiam
lectione, atq; nō raro, animi causa,
in carminis alicuius etiam composi-
tione atq; elaboratione diligen-
ti, collocare. Facturo igitur mihi
quod pollicitus eram, ecce aliud in
mentem venit. Mutato enim de-
scriptionis consilio, cum iam præ-
lum Typographicum editione
orationis cuiusdam meæ occupas-
sem, Visum fuit tam diu illud de-
tinere, donec hoc etiam *ὁδοιπορικόν*
esset adiunctum. Itaq; euenit ut
nunc typis expressum accipias,
quod manu exaratum expectasti.
Hocq; consilium meum ut tu
æqui boniq; facias & probes præ-
missa epistola explicare, & petere
abs

abs te uolui. Quid uero de eo
quisq; de populi fece sentire pos-
sit, ad id stomachus meus, cuius te
similem habere scio, non ualde
commouebitur. Materia est cog-
nata urbium & locorum descrip-
tionibus, quibus quantopere des-
lecter ante hac etiam editis quibus-
dam atq; Annæberga inprimis
mea, probaui. Ad tuam uero pa-
triam quod spectat, etsi ualde ue-
risimiles sunt Etymologiæ nomi-
nis Germanicæ, re præsertim non
nihil adstipulante, tamen eo pro-
pmodum in illam sententiam,
a Sole ibi culto appellationem ei
esse inditam, Nam & uicina loca
clare testantur Planetas plerosq;
quos stupida gentilitas Deos fe-
cit, hisce in terris inprimis inuoca-

A 3 tos

tos, & nominatim urbes eis fuisset
se consecratas: Lunæ quidem Lunæ-
næburgum, Madeburgum uero
Veneri, Hamburgum etiam Ioui
ut nonnullis placuit Ammonio,
et si aliter ego infra in carmine me-
sentire ex historia ostendi, & in hac
nostra vicinia Marti, ut plerisque
persuasum est Merseburgum: Et
vetustas ciuitatum quarundam
id ipsum uidetur confirmare, quod
nonnullæ ex his originem suam
quandam habuerint antequam ad
Christianam fidem hi populi fue-
runt traducti. Sane duratio pa-
trigintuæ et si millenarium annorum
numerum nondum attingit, ta-
men ad eum vergit. Et annotatū
legitur in Chronicis Bardouicum
ex cuius destructione Lunæbur-
gum

gum increuit ultra ducentos annos ante Romam conditam extitisse. Sed ista ἐξονύχισιν ut Græci loquuntur hoc quidem tempore & loco nihil est necesse. Bene vale & saluta uerbis meis & comitū quam humanissime vniuersam domum tuam, Lips. 16. Iunij Anno 1563.

M. Barth.

A 4 Iter

Bardeneū gditū 30. Annis
ante Romā. Aō Mūdi.

Tempo
Esaiæ. 3188. Destrūctū ab
Henrico Leone Imperatore
ca Brunswicensi, Anno
Mūdi. 1151. Christi.

1189. Dni Simonis &
Iudæ Aptorū. Jam sūt
Anni. 395. Stetit, An-
nos, 1963.

ITER SAXONICVM MICHAELIS

BARTH ANNAEB.

Ver erat, & Solis fulgebat lumine Taurus
Lipsiaca egressus socijs comitantibus Vrbe
Musæo, assuetis studijs, librisq; relictis
Saxoniam lustrare paroi: curru ergo sedentes
Landsber. gũ oppidũ Pingua Sole orto uehimur per prata, per agros,
Luce alta ueteris LANDSBERGI tecta subimus,
Et subito modico potuq; ciboq; refecti
Ceruicũ op Prouehimur, mox hinc CERVICVM intramus, & ultra
Prosa uilla Progressi, PROSAM cum sole cadente uenimus,
Hospitio hic tenui noctem consumimus istam.
Cõta op. Mane nouo COTAM percurrimus, inde relicto
Achenũ op ACHENO ad dextram cuius fastigia summa
Calba op. Præbebant sese nobis spectanda, propinquæ
ad Salam. Sub medium solem gustamus prandia CALBAE
Sala fluiuius Quam SALA piscosus labentibus alluit undis.
Phæbus ad occiduas axem cum flecteret undas
Salissa op. Ingredimur duplici celebratam fonte SALISSAM,
His uisis, uisis pariter coctricibus armis,
Albis flu. Ad ripas pater ALBI tuas descendimus, ædes
Frosa op. Combustas ubi FROSA suas reparauit, & ecce
Nobile se nobis Madeburgum ostentat, & altas
Insignes turre ac templa extendit in auras.
Madeb. urbs. Salue Vrbs pace potens, salue clarissima bello
Nomine Parthenopen referens, Lacedæmona factis,

Tenuis

Te nuper tua corda uiri, quondamq; puellæ
 Seruauere tuæ, cælo atq; fauentibus astris.
 Tu Veneris quondam (ut fama est) simulacra colebas,
 Sed post mutatis animis ingentia multa
 Tempa Deo uero statuisti, arasq; sacraſti,
 Quæ cum Pontificum fœdassent somnia, nuper
 Cuncta Sigismundus sacro uelatus honore
 Marchio disponens meliores uertit in usus.
 Hospitio excipimur Platæ, quem Lipsia nobis
 Nobilitate simul propria & uirtute celebrem
 Coniuxit iuuenem, studijs cum illa Vrbe uacaret,
 Is Cerere & Baccho ueteres adeo implet amicos,
 Et septem apponit nobis longo ordine pisces.
 Nuncq; his, nunc illis de rebus multa loquentes
 In mediam noctem cœnam producimus usq;
 Fine sed imposito sunt tradita membra quieti
 Et molli in lecto uinum edormiuimus omne.
 Mane resurgentes primum sacraria adimus,
 Et diui Ottonis tumulum lustramus, at inde
 Sumto ientaclo dicta emigrauimus Vrbe.
 MOX VVLMERSTADIVM celsa spectabile ab arce VVulmera
 Perpetuum currente rota percurrimus, inde stadiū arx
 Per rara arbusta atq; humiles transimus ericas, & opp.
 Grato Marchiacis potu memorabile in oris
 GARLEBIVM ingressi caderet cum Phœbus Olymz Garlebia
 Postera lux oritur, funes nectuntur ad axem (po. um opp.
 Progressiq; uia duo millia circiter ampla Calba op.
 MARCHIACAE præter uectamur culmina CALBAE, Marchiæ.
 Inde diem totum uillarum incurrimus agris
 Donec nos Solis Vallis capit, hic ad amicas Soltuedel.
 A 5 Hafel op.

Hætelbuschiacæ gentis diuertimus ædes,
 Et lauto large excipimur potuq; ciboq;
 Solis dixerunt uallem quod numina gens hæc
 Solis adorarit, tantam uero impietatem
 Carolus assertor fidei cognomine Magnus
 Cæsar eam Christo adiungens mutare coegit.
 Sunt quoq; Sultzquellum aut VVellum qui dicere malunt
 A falsi lymphæ fontis scatebraq; perenni
 Quam coxere patres, sed neglexere nepotes.
 IECIVS hic annis duplicem determinat urbem,
 DVMMIVS ast turrinæ cursu præterfluit illam
 Quam Drusus cum alijs multis his condidit oris.
 Festa dies oritur toto gens aurea mundo
 Christiadum prisco ritu quo Pascha celebrat
 Victorisq; Dei resonat pleno ore triumphos.
 Tres ergo dedimus sacris Soles & amicis
 Affecti officijs cunctis pastiq; benigne.
 Exactis ferijs currum conscendimus, & se
 VVernerus nobis comitem Hætelbuschius ipse
 ADIUNGIT, tenuis uecti hic per culmina BERGÆ
 Vandalicæq; casas egressi, nocte subimus
 VLCENI pulcro constructos ordine muros.
 Inde sequente die cum Sol altissimus esset
 Ingredimur Lunæ pulcerrima moenia Burgi.
 Culta ibi Luna quibus tribuit memorabile nomen.
 ELBENAUS QUE annis spumosis irrigat undis.
 Hic fora lustramus primum, monstratur & inde
 Fontis inexhausti salsugo modusq; coquendi.
 Aurea quinetiam terris celeberrimâ in illis
 Materia atq; opere insignis, gemmisq; coruscans

Panditur

Panditur ad uisus nostros tabula insita templo.
Iuxta autem illustres tumuli spectantur & ora
Effigiata Ducum: tandem & se splendida nobis
Curia commonstrat, cistisq; expromit eburna
Et grauia argento atq; auro poela, inter & illa
Arte laboratos crateres, cernitur inde
Picorumq; Ducum & Regum longissimus ordo.
Hanc etiam assiduo eruitur calx plurima ad urbem,
Atq; later coquitur multus, tota inde decenter
Coctilibus saxis structa est urbs ordine pulcro.
Vertitur interea caelum, nos mane recenti
Egressi portis BARDVICVM uenimus, olim
Vrbem conspicuam, sed eam deiecit ab alto
Heinricus Leo Saxonica Dux inclytus oræ,
Oppidum ad huc extat multis spectabile templis.
VINSENUM hinc uecti nauem conscendimus, atq;
Lucham undam nautis notam perlisq; celebrem
Ingressi medium uento uectamur in Albim.
Delatig; uia molli cum Sole cadente
Nauigio HAMBURGVM ueloq; subiimus urbem.
Iuppiter Ammonis cultu hanc fecisse celebrem
Creditur, ast nomen dedit illi uerius Hama
Luctator terris longe notissimus illis,
Quem Starchaterus Dano sub rege duello
Vicit, & occisum siccis extendit arenis.
Hic mercatorum haud laudabo splendida tecta
Non templa & turres, non merces undiq; quas huc
Conuehit innumeris ratibus gens qualibet, unum
Carmine non prorsus tenuis mea Musa filebit.
ALBIDOS ERYRVS restuis uariabilis undis
Cernitur

Bardua
cum op.

Vinsenum
op.

Hamburg
gum urbs.

Lurypus
Albis.

Cernitur hic senas semper qui augetur in horas
Inq; alias totidem decrescit, sicca relinquens
Quæ prius implebat loca retroëuntibus undis,
Nunc plus nunc minus humores ut Luna gubernat.
Et uideas amplam paucissima tecta per urbem
Quæ non ille suis gyris uicibusq; salutet.

Alaster
fluuius.

Prætereo tacitus nautis quoq; peruium ALASTRYM
Qui parte ex alia clarissima moenia tangit.
Tritico & haud dicam ut permisceat bordea, & inde
Zythum dulce coquat, his acceptissimum in oris,
Hanc iusto spacio speculati multa per urbem
Atq; sequente etiam sub eadem luce morati,
Progredimur curru, quem mox improuide agendo
Auriga euertit, tandem & perfregit, ut ipsum

Olslaum
opp.

OLSLAVM (regi hoc Danorum paret) inimus.
Hic modico rursus nauem conducimus ære
Versus & illustrem belloq; togaq; potentem
Laudatus nomen tribuit cui terminus Urbem

Trauena
fluuius.
Lobeca
urbs.

(Multorum siquidem Regum disterninat oras)
TRAUENA leni descendimus amne LOBECAM,
Sed non ante diem quam clausit uesper olympo
Cernere eam licuit, nauem ergo aduertimus oræ &
Vicina in uilla noctem dormiuimus illam.
Phosphorus exoritur, nauem conclamat inire
Naclerus, parent omnes, remisq; profecti
Urbis post paucas munimina cernimus horas.
Ingressi uero portas miramur, & ædes
Arte laboratas omnes, cultumq; domorum
Eximium, merces, amplissima strata uiarum,
Deniq; longe alias omnes quas uidimus urbes

Hæc

Hæc superat, de qua præstat me forte tacere
 Prorsus quam pauca & non sat depromere digna.
 Hinc curru saturis oculis, & uentre, profecti,
 Ostia TRAVENAE & portus lustrare marinos
 Aggredimur, legimusq; leues in littore conchas.
 Quin rate conducta medium tentauimus æquor
 Cum placidum staret uentis: sed nulla marinis
 Tuta satis constansq; uia est in fluctibus, inde
 Regressis subito ualidus se uentus & imber
 Opponunt, tantosq; mouent a littore fluctus,
 Nautæ etiam assueti ut mala non spernenda timerent.
 Sed ualide in remos simul incumbentibus ipsis
 Atq; iuuante Deo, nubes qui discutit, atq;
 Ventos imperio regit, & nos nostraq; curat
 Incolumnes siccam rursus calcamus arenam.
 Hic etiam speculam turris conscendimus altam
 In qua nautarum noctu solatia lucent
 Candelæ, & portus monstrant qua parte subintrent.
 Inde uiam retro legimus, rursusq; Lobecam
 Delati quantum libet expectamus in urbe.
 Tandem diuersa paulum regione profecti
 MOLLENUM uehimur primo, & reperimus ibidem
 Vafri hominis tumulum, saxum cui noctua signat
 Cum speculo, illius & referunt insignia nomen.
 Inde LEOBYRGVM aspiciamus de parte sinistra
 Mox latum a nautis uecti transmittimus Albim.
 Perq; ERTLEMBV RGI lutum super axe profecti
 NEZAM amnem anguillis celebrem superamus, ad ip-
 LVRSHVSI sedem, Lunæq; redimus ad urbem. (sam
 Pergentesq; uia porro non prorsus eadem

Tramunc
 opp. ad
 Trauena
 ostium.

Möllenur
 opp.

Leob. ar
 cum opp.

Ertlemb.
 Neza flu
 (sam Lurbu. ar

Qua

Quia prius ibamus, multas longo ordine uillas
Atq; Gygantæos tumulos excedimus, hic nam
Multos aspicias tumulos, quis fama subesse
Corpora sæuorum memorat monstrosa Gygantum.
Sic uallem ad solis cum sole cadente redimus.

Hic totum rursus triduum consumimus, & per
Tractamur laute, quarta sed luce suborta
Grato animo ostenso, & dicta acceptaq; salute,
Atq; uale dicto, dulces linquntur amici.

Fuchsfel-
dum opp.

Luce illa sed **FUCHSFELDVM** perreximus usq;
Nomen tale dedit campus Vulplenus illi

Wolfsbur-
dum arx.

Fuchsfelde egressi **VVOLF SVRGVM** pergimus, hicq;
Attigimus multas, multas quoq; uidimus arces,

Wunsui-
ca urbs.

Donec Brunonis uicum peruenimus usq;
Hæc olim uicus, nunc ampla & nobilis urbs est,
Quintupliciq; regit ciues distincta senatu,
Bello & pace potens, uario munimine firma.

Occar-
uuius.

OCCAR enim duplici circumfluit agmine muros
Vallo interposito, tormenta hæc urbs quoq; tanta
Bellica habet, quanta haud alia perspeximus urbe.

Vidimus hic porro monumentum in igne leonis
Henricus Leo quem fouit, dum uita manebat,
Pugnantem & contra serpentes ense redemit.
Ille suus postquam princeps decesserat, ultra haud
Viuere sustinuit, dominum est sed morte secutus,

Wolfsbut-
i arx cum
pp.

Et statua est testis templo coniuncta, sepultus

Wolfsbur-
dum arx.

In quo Dux inter proauos multosq; nepotes
Ipsæ iacet. dicta postquam discessimus urbe
VVOLF SVTLVM a dextra aspiciamus, sed parte finis
Desertū **ASCHBVRGVM** super alto monte locatū (stra

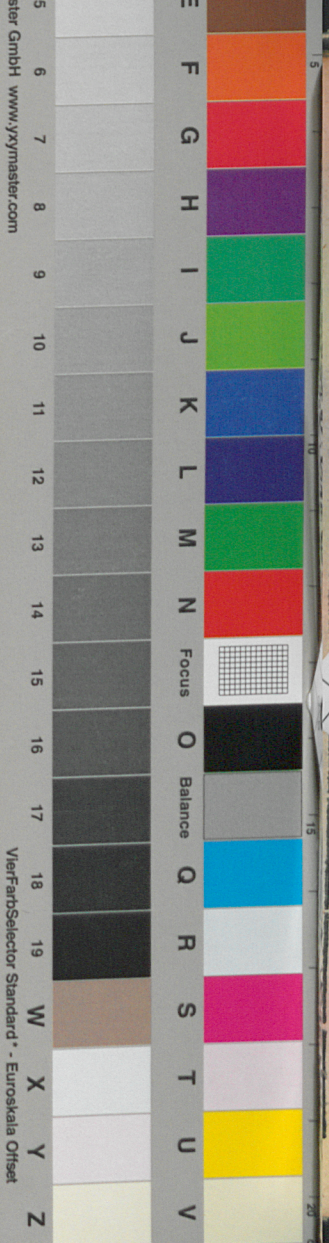
MOX

Mox læua HORNBERGV M monstrat, dein uenimus Hornbur
 HESSENV M, sedem princeps ubi Iulius aulae Carcem gum arx.
 Brunswicensis habet. Thershemum hinc radimus, & mox Hessemum
 Molmocum aspiciamus, tandemq; Holtheimius annis arx cū op.
 Exuperatur, & ingredimur tua mœnia templis Thershe
 HALBERSTADA potens, quis uisis atq; reuisis mum op.
 Lustrataq; urna Friderici Præfulis, arte Molmocū.
 Quæ multa ornata est, ornata toreumate multo, Holtheimi
 Inspecioq; tuo tumulo, tumbaq; Ioannes us fluiuis.
 Teutonice, ex ueteri curru discessimus urbe. Halbersta
 Et VEGELEBIVM peruecti ASCHERSLEBIVMQVE da urbs.
 ALSLEBIVMQVE & Conneriū præpingue metallis, Vegelebia
 QVEDLVRGOQVE manum ad dextram uiso, & Tre um op.
 Hinc etiam plantis Petrino monte celebri (benito Ascherslea
 Et GIBICHESTEINO Sismundi præfulis arce bium op.
 Tandem ad Saxonicas peruenimus usq; Salinas Alslebium,
 Saxonicae quæ sunt & origo & terminus oræ. Coñeriū op
 Hinc quoq; digressi, & uecti bene nota per arua Quedelbur
 SCEVDICIYM ferimur, sed & hoc post terga relicto gum op.
 Tandem iter emensi portas & tecta subimus Trebeni
 LIPSIA clara tuas, nostrasq; redimus ad artes, tum arx.
 Atq; Deo grates canimus laudesq; benigno: Mons D.
 Confectis centum atq; decem miliaribus, unoq; Petri.
 Idemq; est factus scribendi & finis eundi. Gibichest
 einum arx.
 Halæ urbs,
 Sceudiciū
 op.
 Lipsia urbs

FINIS.

Fr. Neppien,
Buchbinder
in
ROSTOCK
bey der Marien-Kirche.

CARMINA CO-
MITATIVA,
Suavi quà mentem, quà
mores elegantia egregijs.

SARALI

ROS
Typis Ferb
ANNO cl5 Is

Cg-1522 5